

DOEL

→ Jou informeren

CONTACT

Heb je vragen over deze praktijk, dan kan je terecht bij:

Laurien Tielens

laurien.tielens@deschommel.org

De Schommel vzw

Overhoop in de Opla-app

De Schommel vzw

Samenvatting

Overhoop is het luik voor professionals binnen de Opla-app en werd ontwikkeld als een gezamenlijk project tussen ELZ Demerland en De Schommel vzw. Het ontstond binnen het programma Perinatale Zorg en Overhoop vanuit de nood aan een gedeelde digitale plek om psychische problemen vroeg te signaleren, sneller toe te leiden en de kwaliteit van ondersteuning te verhogen.

Binnen Overhoop werd samen met partners een digitale leer- en werkruimte voor eerstelijnsprofessionals gebouwd. Zij kunnen zich er op eigen tempo voeden, thema's verkennen rond (P)IMH, sterke start, vroegsignalering en ouder-kindrelaties, en krijgen handvaten om gezinnen sneller en correcter te ondersteunen. Overhoop helpt professionals om minder machteloosheid te ervaren wanneer gezinnen met jonge kinderen signalen van psychische problemen tonen en biedt een gedeelde taal en methodiek over sectoren heen.

In ELZ Demerland werd Overhoop intensief getest en uitgebouwd:

- Onboarding en vorming voor o.a. kinderopvang, Huizen van het Kind, huisartsen en vroedvrouwen.
- Uitbreiding van thematische content op basis van lokale expertise.
- Afstemming van toeleidings- en doorverwijzingsstromen.

Plaats op het interventiecontinuüm

Screening, vroegdetectie en -interventie
Zorg en behandeling

Domein

Onderwijs en opleiding

Soort praktijk

Informatieverstrekking en geestelijke
gezondheidsvaardigheden (mental health
literacy)

Bewustwordingscampagne

Opleiding

Online hulpverlening

Instrument

Leeftijd doelgroep

Perinatale periode (zwangerschap tot en
met 2 jaar)

Kinderen en jongeren

(Mogelijk) toepassingsgebied

België

Doelgroepen en noden

Alle eerstelijnsprofessionals die werken met jonge kinderen en gezinnen kunnen gratis een account aanmaken binnen Opla (luikje Overhoop). Dit omvat huisartsen, gynaecologen, vroedvrouwen, onthaalouders, kindbegeleiders, leerkrachten, eerstelijnspsychologen, maatschappelijk werkers, enzovoort.

Eerstelijnsprofessionals worden steeds vaker geconfronteerd met vroegtijdige signalen van psychische problemen bij jonge kinderen, maar missen vaak tijd, tools en een gedeelde taal om deze signalen goed te interpreteren. Dat leidt tot machteloosheid, onzekerheid over wat te doen en grote verschillen in aanpak tussen organisaties. Daarnaast is er nood aan snelle triage, duidelijke doorverwijzing en toegang tot betrouwbare, gedeelde inhoud om gezinnen correct en gelijklopend te ondersteunen.

Overhoop in Opla biedt hier een concreet antwoord op: het geeft professionals één gedeelde digitale omgeving waarin zij zich op eigen tempo kunnen voeden, thema's kunnen verdiepen (bv. (P)IMH, eerste 1000 dagen), sneller kunnen signaleren en richter kunnen doorverwijzen. In het kort geeft Overhoop professionals de kennis, ondersteuning en gezamenlijke taal die nodig is om vroeg te signaleren, consistent te handelen en gezinnen sneller naar de juiste plaats te begeleiden.

Hoofd- en subdoelen

Hoofddoelen

Een laagdrempelig, digitaal en blended ondersteuningsmodel creëren waarin eerstelijnsprofessionals gezinnen met jonge kinderen sneller, consistent en met meer handelingsperspectief kunnen ondersteunen.

Subdoelen:

- Vroegsignalering versterken: professionals krijgen sneller zicht op noden bij gezinnen en kunnen tijdig handelen.
- Machteloosheid verminderen: professionals ervaren meer kennis, tools en gedeelde taal om gezinnen te ondersteunen.
- Betere afstemming in de eerste lijn: partners binnen eerstelijnszones werken vanuit één gedeelde omgeving, met uniforme content en methodieken.
- Gerichte doorverwijzing: professionals kunnen sneller en correcter toeleiden, waardoor escalatie wordt voorkomen en netwerken minder snel dichtslibben.
- Duurzame kennisopbouw: via Overhoop kunnen professionals zich continu voeden en blijft expertise toegankelijk binnen het hele netwerk.

Aanpak

Professionals krijgen toegang via een unieke code of [uitnodigingslink](#) die door de meewerkende organisatie of eerstelijnszone wordt aangeleverd. Professionals registreren zich vervolgens, met die code, in enkele minuten, waarna ze automatisch toegang krijgen tot de relevante modules, thema's en werkgroepen.

Ethische aspecten

Binnen deze praktijk staan privacy, autonomie en vrijwilligheid van zorgprofessionals centraal. Elke professional beslist zelf om een account aan te maken en behoudt volledige controle over wat gedeeld wordt. Opla voldoet aan de GDPR-vereisten via rolgebonden toegang, minimale dataverzameling, een DPIA/GEB en een verwerkersovereenkomst met Linguineo, de appbouwer.

Er wordt steeds een zorgvuldige risico-batenafweging gemaakt: het platform biedt professionals sneller inzicht, handelingsperspectief en gedeelde methodieken, maar vermijdt overvraging door duidelijke grenzen in functionaliteit en datagebruik.

Opla is inclusief en toegankelijk: het volledige platform kan in 38 talen bekeken worden, zodat zorgprofessionals de inhoud in hun moedertaal kunnen raadplegen. Ook teksten in afbeeldingen en video's worden automatisch mee vertaald, wat toelaat dat professionals uit diverse taalgroepen even volwaardig kunnen deelnemen.

Deze combinatie van autonomie, veiligheid, toegankelijkheid en meertaligheid maakt Opla tot een omgeving waarin zorgprofessionals op een veilige, respectvolle en inclusieve manier kunnen leren, signaleren en samenwerken.

Onderbouwing

Aan de basis van deze goede praktijk liggen: **grijze literatuur en wetenschappelijke literatuur**. Bekijk [hier de volledige literatuurlijst](#).

Wijze waarop **ggz-professionals** betrokken werden bij de praktijk:

	GEEN PARTICIPATIE	MEE WETEN	MEE DENKEN	MEE DOEN
ONTWIKKELING	X			
UITROL				X
EVALUATIE				X

Extra toelichting:

Het luik voor professionals binnen Opla werd niet in co-creatie met eerstelijnsprofessionals zelf ontwikkeld.

De volledige uitbouw van de Overhoop-thema's, structuur en inhoud werden door De Schommel vzw en ELZ Demerland gerealiseerd, op basis van expertise uit (P)IMH, perinatale zorg en eerdere samenwerkingen. Ggz-professionals binnen eerstelijnszorg en jeugdhulp werkten mee aan de uitrol en evaluatie van Overhoop binnen Opla.

Wijze waarop de **doelgroep** (of vertegenwoordigers) betrokken werden bij de praktijk:

	GEEN PARTICIPATIE	MEE WETEN	MEE DENKEN	MEE DOEN
ONTWIKKELING		X	X	X
UITROL		X		
EVALUATIE			X	

Extra toelichting:

Opla werd vanaf de start ontwikkeld in nauwe co-creatie met ouders. Meer dan 300 gezinnen werden actief gecontacteerd en betrokken via telefonische bevestigingen, diepte-interviews, focusgroepen en co-creatie sessies. Hun concrete ervaringen, noden en taalgebruik vormden de basis voor de gekozen thema's, de navigatiestructuur en de communicatiestijl van het platform. Deze intensieve betrokkenheid zorgde ervoor dat Opla inhoudelijk en qua vormgeving maximaal aansluit bij de leefwereld van gezinnen.

Naast deze sterke participatieve pijler werd Opla in de periode 2021-2022 inhoudelijk en strategisch ondersteund door PwC. Via een vooronderzoek en een uitgebreid proces redesign hielp PwC om de noden van gezinnen, professionals en organisaties scherp te analyseren en te vertalen naar een onderbouwd model. Daarbij werd aandacht besteed aan schaalbaarheid, datakwaliteit, governance en duurzame financiering. PwC werkte mee aan de uittekening van een blauwdruk voor een blended model, waarbij starttijd, triage en intersectorale samenwerking centraal staan.

Dankzij de combinatie van intensieve co-creatie met ouders en professionele ondersteuning door PwC is Opla uitgegroeid tot een methodisch sterk onderbouwd, breed gedragen en toekomstgericht platform. Het resultaat is een duurzame aanpak die klaar is voor verdere uitrol en opschaling, met blijvende aandacht voor feedback en verbetering vanuit de doelgroep.

Evaluatie

Het platform wordt door veel zorgprofessionals gebruikt, waardoor via netwerk- en zone-overleggen voortdurend kwalitatieve feedback verzameld wordt. In Opla verschijnt om de paar kaartjes een feedbackknop, waarmee professionals anoniem evalueren; deze kwantitatieve gegevens worden structureel opgevolgd. Zo ontstaat een continue cyclus van leren, bijsturen en verbeteren.

Uit de evaluaties blijkt dat de doelstellingen in belangrijke mate worden bereikt. Kwalitatieve feedback toont dat professionals sneller kunnen signaleren en meer handelingsperspectief ervaren en ook dat de digitale ondersteuning helpt om escalatie te verminderen en trajecten beter te richten.

... Meer weten?

<https://opla.website/overhoop/user-registration>

The logo for 'psyche' features a stylized lowercase 'p' with a yellow dot above it, followed by the word 'syche' in a dark blue, sans-serif font. The logo is centered within a large, light yellow circle that overlaps with a larger, abstract yellow shape on the right side of the slide.